

Knjigo je avtor zaključil z opisom avstrijske zasedbe Stola, to je z zmago v eni izmed bitk. To je bila Pirova zmaga, ki je pustila porušen Bovec, Plužno, Kal, Koritnico, Čezsočo, Gore njo Žago, polja in hribe, prepletene z bodečo žico, številne smrtonosne ostanke, mrtve voja-ke, poginule živali, na katere so naleteli vrača-joči se posamezniki in begunci.

PRVA BLISKOVITA VOJNA

Knjiga ima 320 strani in je opremljena z zemlje-vidi, skicami in drugim dokumentarnim gradi-vom. Štirje večji zemljevidi na notranjih platni-cah ponazarjajo določene faze iz bojov na Bovškem. Skice nekaterih napadov, kot na primer nemškega plinskega napada na robu Bovškega polja in avstrijskega napada v smeri proti Vratnemu vrhu in Prevali, dajejo bralcu dodatne podatke.

V knjigi je ogromno dokumentarnih fotografij, ki jih je avtor zbral. Rečem lahko, da je malo

zgodovinskih knjig, ki so tako bogato slikovno opremljene, kot je ta. Poleg fotografij, posnetih v času 1. svetovne vojne, so v njej tudi posnetki današnjega stanja; mnogi med njimi imajo že dokumentarno vrednost, ker so na njih ohranje-ni objekti, ki niso mogli več kljubovati zobu časa. Zanimivi so tudi fotografski posnetki, na-stali danes, ki pa iščejo nekdanje zorne kote na objekte s starih fotografij.

S Klavorovo knjigo se slovensko zgodovinopisje oddoljuje velikemu dogodku pri Kobaridu. Av-torjeva odkritja in zapisi pričajo, da je bila avstrijska ofenziva načrtovana in izpeljana do konca, in celo več, morala je uspeti. Tu ni šlo le za kanček sreče, ni šlo ne za usodo ne za čudež. To je bil prvi Blitzkrieg.

Avtorju smo lahko hvaležni za delo, nastalo po znani literaturi, vendar obogateno z njegovimi lastnimi izkušnjami, razmišljanji in strokovnim znanjem ter globoko humanostjo in nepristran-skostjo. Nastalo je tako rekoč na terenu, ki ga je prehodil in preiskal.

Requiem za Tončka Pangerca, pokopanega v gori Paine

TINE DEBELJAK

*Requiem aeternam dona ei, Domine!
Daj Tončku Pangercu Mir v gori Paine!
Z očmi ubitimi iz ledov temè
zre v Tvoje Tajne.*

*V cvetju snegóv, v kristalnih bleskih kože
ljubimec netrohhljivi gore Paine
spi večno mlad: je pil Triglavске rože
leke bajne?*

*Z Bleda v Alpe... v Ande... s Katedrale
na Valentina... s Špika v goro Paine
kot orel je pripenjal gnezda v skale
nepristajne,*

*iskal v njih stenah slavo Domovini,
ime slovensko nesel v goro Paine,
z ljubeznijo gladeč v slednji pečini
sled rodne krájljine,*

*plezoč skoz špranje v stolpe ledovite,
čez prage in previse gore Paine
v metež snegov; da piše ime v granite
ji neomajne,*

*v deviški vrh! – O, vklesal si ga s plazom
gromov ledenih v srce gore Paine!
Ta hip špik CERRO TONČEK s Tvojim
obrazom v zvezde sijajne*

*se vzpel nad pad je Tvoje zadnje pleže:
triglavski orel – kondor v gori Paine –
s perutjo padlo Alpe z Andi zveže
ljubezni trajne...*

*Requiem aeternam dona ei, Domine!
Daj Tončku Pangercu Mir v gori Paine!
Naj v Tajne Tvoje z vrhov sončnih zre!*

Molimo za rajne!

Dne 17. januarja letos mineva 38 let od smrti argentin-skega Slovence **Tončka Pangerca**, ki se je rodil leta 1925 na Bledu, ob koncu II. svetovne vojne emigriral iz Slovenije, se leta 1948 naselil v Argentini in tam postal pobudnik zamisli o ustanovitvi Slovenskega planinskega društva v tej državi ter potem ustanovni član SPD v Bariločah in Buenos Airesu. Bil je med najbolj dejavnimi slovenskimi andinisti. Dne 17. januarja je ostal s svojim planinskim tovarišem, vodjem odprave na Paine **Hermannom Schmollom** pod ledenim plazom v Patagonskih Kordiljerah. **Tine Debeljak** mu je napisal pesem, ki je bila takrat objavljena v emigrantskem tisku, zdaj pa je prvič tudi v matični domovini. (Op. ur.)